



Oponentský posudek bakalářské práce

Název práce: Napětí mezi profesionalitou a službou z lásky v sociální práci

Autor práce: Denisa Příhodová

Obor studia: Sociální a charitativní práce

Posudek vypracoval: Mgr. Karel Šimr, Ph.D.

Datum: 25.5. 2020

Autorka v úvodu své práce konstatuje, že se v ní zabývá tématem napětí mezi profesionalitou a službou z lásky v sociální práci a že jejím cílem je "vytvořit obecný vhled do problematiky lásky a profesionality v sociální práci". Takto formulovaný cíl sice zřejmě přesahuje možnosti bakalářské práce, ale právě zmíněné napětí se autorce daří popsat velmi dobře.

Text je složen z teoretické a praktické části. V teoretické je nejprve popsána sociální práce jako moderní disciplína, jejímž cílem je podporovat sociální fungování a k níž patří jako jedna z důležitých charakteristik profesionalita, odbornost. Autorka si zde připravuje půdu pro reflexi vztahu lásky a profesionality tím, že se zaměřuje na význam vztahu v profesi sociální práce, uvádí do diskuse o profesionalizaci a deprofesionalizaci, formalizaci a deformalizaci a významu neprofesionálů v pomoci člověku. Rozlišuje pracovníka angažovaného a neangažovaného, přičemž si všímá, že specifické dilema mezi osobně motivovanou službou a důrazem na odbornost vzniká právě v situaci pracovníka angažovaného. Zmiňuje také dilema, které stojí v pozadí pomáhajícího jednání, totiž zde je správné za lásku k bližnímu brát peníze.

Právě téma lásky tvoří druhý teoretický okruh, jemuž je v první části věnován prostor. Autorka se zde opírá o přístupy dvou autorů – Ericha Fromma s jeho pojetím lásky jako umění a Viktora E. Frankla, který chápe lásku jako veličinu, která člověka otevírá hodnotám. Takto zvolenou metodologii je samozřejmě třeba respektovat. Je pouze otázkou, zda by nebylo vhodnější, kdyby se odkaz na teorie těchto autorů objevil již v názvu. Téma lásky k druhému člověku totiž samo o sobě otevírá mnohem širší sémantické pole. Jen okrajově je například zmíněn biblický koncept lásky k bližnímu (v kontextu vztahu lásky k bližnímu a sobě samému). Další významy v sobě ukrývá také užití pojmu „služba“, který by opět bylo možné samostatně rozvinout v jeho konotacích zejména teologických.

V druhé, prakticky zaměřené části, částí je cílem zmapovat představy sociálních pracovníků vybraných přístupů ke klientům. Hlavní výzkumná otázka přitom zní: Za jakých okolností dle sociálních pracovníků může vznikat napětí mezi profesionalitou a službou z lásky? Vedlejší výzkumnou otázkou pak je: Jak sociální pracovníci vnímají rozdíly mezi profesionálním přístupem a službou z lásky v sociálních službách?

V rámci tohoto výzkumu vytváří autorka na základě rozhovorů se čtyřmi sociálními pracovníky kódy, které přiřazuje třem kategoriím. Na jedné straně tak vzniká skupina kódů, které tematizují jednoznačně profesionalitu (zkušenosti, hranice, manipulace), na druhé straně soubor kódů, kde se uplatňuje především služba z lásky (láska, poslání). Uprostřed vzniká poměrně početná skupina kódů, které různým způsobem vyjadřují napětí mezi oběma póly. Výsledek výzkumu reflektuje např. napětí mezi profesionálními hranicemi a bezvýhradnou láskou. Popisuje dvojznačnost vztahu profesionality a služby z lásky, který je možné vnímat jako napětí i jako komplementaritu, tedy například vnímat profesionalitu jako nástroj lásky, který ji dodává dovednosti, a lásku



jako nezbytný předpoklad dobrého profesionálního vztahu. V závěru své studie si autorka všímá skutečnosti, že dotázaní pracovníci a pracovnice „nevnímají vztah mezi službou z lásky a profesionalitou jako napětí, ale jako vztah komplementární, tedy doplňující se“. Konstatuje: „Zatímco dimenze služby z lásky je saturována jejich vědomím poslání a morálním postojem lásky k práci a ke klientům, dimenze profesionality je sycena vyvíjejícím se vztahem mezi nabytými odbornými znalostmi a zkušenostmi během praxe, které jim pomáhají především nastavit hranice ve vztahu ke klientům, a tak se vyhnout manipulacím z jejich strany.“

Přestože, na významnější závěry v nastolené otázce je vzorek zřejmě příliš malý, je možné považovat posuzovanou práci za velmi kvalitně zpracovanou s významným badatelským rozměrem a inspirativními výsledky, které nabízí základy i dalšímu a hlubšímu zkoumání. Oceňuji rovněž výborný pravopis a úpravu jakož i dostatečné množství použité literatury včetně cizojazyčné.

Práci vřele doporučuji k obhajobě.

V Chrástu 25.5.2020

Karel Šimr